

Lag

om ändring av samiska språklagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i samiska språklagen (1086/2003) 3 § 2 punkten,
ändras 2 § 1 mom., 6 § 1 mom., 12 § 2 mom., 14 § 2 mom., 16 och 17 §, 22 § 2 mom., 23 §,
25 § 2 mom. samt 31 och 32 §, av dem 2 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1340/2014 och
1205/2019, samt
fogas till 11 § ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

1) de kommunala myndigheterna i Enare, Enontekis, Sodankylä och Utsjoki kommuner och myndigheterna i sådana samkommuner till vilka någon av dessa kommuner hör samt myndigheterna i Lapplands välfärdsområde och myndigheterna i sådana välfärdssammanslutningar till vilka Lapplands välfärdsområde hör,

2) de domstolar och myndigheter inom den statliga distrikts- och lokalförvaltningen vilkas ämbetsdistrikt helt eller delvis omfattar de ovannämnda kommunerna,

3) de regionförvaltningsverk och närings-, trafik- och miljöcentraler vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar de ovannämnda kommunerna, och organ som är verksamma vid dem,

4) sametinget, samedelegationen samt byastämmor som avses i 42 § i skollagen (253/1995),

5) justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman,

6) konsumentombudsmannen, konsumenttvistenämnden, diskrimineringsombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen, diskriminerings- och jämställdhetsnämnden, dataombudsmannen och datasekretessnämnden,

7) Utsökningsverket, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, Lantmäteriverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt,

8) statliga förvaltningsmyndigheter när dessa i egenskap av besvärsmyndigheter behandlar ärenden som har inletts hos de ovannämnda förvaltningsmyndigheterna.

6 §

Samiskan i representativa organ

De samiska medlemmarna i Enare, Enontekis, Sodankylä och Utsjoki kommuners organ och i Lapplands välfärdsområdes organ har rätt att använda samiska vid sammanträden och i skriftliga yttranden till protokollet. Detsamma gäller de samiska medlemmarna i statliga nämnder, kommittéer, arbetsgrupper och andra liknande kollegiala organ inom samernas hembygdsområde, och även utanför hembygdsområdet när organet behandlar ärenden som särskilt gäller samerna. De samer som deltar i Renbeteslagsföreningens eller dess styrelses sammanträden har på motsvarande sätt rätt att använda samiska vid sammanträdena.

11 §

Särskilda skyldigheter

Lapplands välfärdsområde ska i kontakterna med en person vars hemkommun är Enare, Enontekis, Sodankylä eller Utsjoki iaktta bestämmelserna i 12—16 § också utanför samernas hembygdsområde.

12 §

Rätten att använda samiska hos myndigheter

Denna rättighet har samer också utanför samernas hembygdsområde hos statliga myndigheter när dessa i egenskap av besvärsmyndigheter behandlar ärenden som har inletts hos Lapplands välfärdsområde eller myndigheterna inom hembygdsområdet.

14 §

Kunskaper i samiska och behörighetsvillkor

Kunskaper i samiska kan fastställas som behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper för statsanställda genom lag eller med stöd av lag genom statsrådsförordning eller ministerieförordning, samt för anställda vid välfärdsområdenas och välfärdssammanslutningarnas myndigheter på det sätt som föreskrivs i lagen om välfärdsområden (/) och för anställda vid kommunala myndigheter på det sätt som föreskrivs i kommunallagen (410/2015), om det inte genom lag eller med stöd av lag föreskrivs om sådant behörighetsvillkor. Kunskaper i samiska är särskilt meriterande även om sådana kunskaper inte nämns i behörighetsvillkoren för en tjänst eller befattning eller för ett uppdrag.

16 §

Användning av samiska i kommunala handlingar och välfärdsområdets handlingar

I en kommun där de samiskspråkigas andel av kommunens befolkning den första dagen föregående år har varit större än en tredjedel ska de kommunala organen använda också samiska i protokoll och andra handlingar som inte ska ges till enskilda parter och som är av allmän betydelse. Också i andra kommuner ska de kommunala organen och, i Lapplands välfärdsområde, välfärdsområdets organ, i den omfattning de prövar lämpligt använda samiska i sådana handlingar.

Dessutom ska organen i Lapplands välfärdsområde använda också samiska i sådana protokoll och andra handlingar som inte ska ges till enskilda parter och som är av allmän betydelse, om saken är av särskild betydelse för samerna.

17 §

Affärsverk och av staten, välfärdsområdet eller en kommun ägda bolag

Statliga affärsverk samt sådana tjänsteproducerande bolag där staten, Lapplands välfärdsområde eller en eller flera i 2 § 1 mom. 1 punkten nämnda kommuner har bestämmanderätt ska inom samernas hembygdsområde ge sådan språklig service som förutsätts i denna lag och informera allmänheten också på samiska i den omfattning det behövs med tanke på verksamhetens art och saksammanhanget och på ett sätt som enligt en helhetsbedömning inte kan anses oskäligt för affärsverket eller bolaget. När statliga affärsverk sköter myndighetsuppgifter ska på dem tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om myndigheter.

22 §

Ansvar för kostnaderna för översättning och tolkning

Välfärdsområdet, välfärdssammanslutningen, kommunen, samkommunen eller stiftet eller församlingen ska svara för kostnaderna för tolkning samt för upprättande eller översättning av expeditioner och handlingar enligt 4—6, 12, 13, 15, 16 och 30 §.

23 §

Översättningar som kunden bekostar

Är en handling som har lämnats in till en statlig myndighet, en välfärdsområdesmyndighet, en välfärdssammanslutnings myndighet, en kommunal myndighet eller en myndighet i en samkommun eller till en kyrklig myndighet skriven på samiska trots att kunden inte har rätt att använda samiska hos myndigheten, ska myndigheten, efter att ha hört kunden, på dennes bekostnad skaffa en översättning av handlingen till det språk som myndigheten använder.

25 §

Tjänstledighet med lön och befrielse från arbetet för studier i samiska

Den som är anställd hos Lapplands välfärdsområde, en i 2 § 1 mom. avsedd välfärdssammanslutning, en i 2 § 1 mom. avsedd kommun eller samkommun eller hos en i 2 § 1 mom. 2 eller 3 punkten avsedd statlig myndighet vars ämbetsdistrikt delvis ligger inom samernas hembygdsområde, samt den som hör till personalen vid Renbeteslagsföreningen kan beviljas tjänstledighet med lön eller befrielse från arbetet för att skaffa sådana kunskaper i samiska som personen behöver för skötseln av sina tjänsteuppgifter, om anställningen hos ovan avsedda arbetsgivare har varat i minst ett år. Bestämmelser om övriga villkor för tjänstledighet eller befrielse från arbetet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

31 §

Statens ekonomiska ansvar

I statsbudgeten ska det tas in ett anslag för statsunderstöd till välfärdsområdet, kommunerna, församlingarna, renbeteslagen inom samernas hembygdsområde samt till sådana enskilda som avses i 18 § för täckande av de särskilda merkostnader som tillämpningen av denna lag medför.

32 §

Samiskans ställning inom vissa förvaltningsområden

Särskilda bestämmelser finns om samernas rätt att få grundskoleundervisning och annan undervisning på sitt modersmål, om undervisningen i samiska samt om samiska som undervisningsspråk, läroämne och examensspråk.

Bestämmelser om samernas rätt att få barndagvård på sitt modersmål finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018).

Bestämmelser om rätten att använda samiska i social- och hälsovårdstjänster finns förutom i denna lag även i lagen om ordnande av social- och hälsovård (/).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

Nådendal den 29 juni 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru